

Besluit

Besluit strekkende tot het verlengen van de geldigheidsduur van het accreditatiebesluit van 25 november 2009 zoals bedoeld in artikel 5a.12a. van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) van de opleiding hbo-bachelor Bouwmanagement en Vastgoed van Hogeschool Inholland tot en met 30 augustus 2018

datum	
31 augustus 2016	
Onderwerp	Gegevens
Besluit	Naam instelling : Hogeschool Inholland
hbo-bachelor Bouwmanagement en Vastgoed van Hogeschool Inholland (003580)	Naam opleiding : hbo-bachelor Bouwmanagement en Vastgoed (240 EC)
uw kenmerk	Datum aanvraag : 16 december 2014
-	Variant opleiding : voltijd
ons kenmerk	Graad opleiding : Bachelor of Science
NVAO/20161890/AH	Locatie opleiding : Haarlem
bijlagen	Datum goedkeuren panel : 12 mei 2014
5	Datum locatiebezoeken : 6 en 7 oktober 2014
	Datum visitatierapport : 10 december 2014
	Datum advies verificatiecommissie: : 8 maart 2016
	Datum aanbidding herstelplan: 30 mei 2016
	Datum advies verificatiecommissie over herstelplan : 13 juli 2016

Aanvullende informatie

De opleiding heeft op 30 mei 2016 een herstelplan ingediend met een verzoek tot het verlengen van de geldigheidsduur van het accreditatiebesluit van 25 november 2009 als bedoeld in artikel 5a.12a van de WHW. De verificatiecommissie heeft op 13 juli 2016 een oordeel over het herstelplan gegeven.

Beoordelingskaders

- Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Stcrt. 2010, nr 21523);
- Artikel 5a.12a van de WHW (Stb. 2010, 293);
- Accreditatiebesluit WHW (Stb. 2011, 536).

Samenvatting bevindingen en overwegingen panel.

Het oordeel over de bacheloropleiding Bouwmanagement en Vastgoed is voldoende. Een onderbouwing van dit oordeel is opgenomen in deze samenvatting en in het beoordelingsrapport.

Onderwerp 1 Beoogde eindkwalificaties

De opleiding is opgericht om te voldoen aan de vraag uit de beroepspraktijk naar mensen met organisatiegevoeligheid en kennis van bouwtechniek. Studenten die afstuderen kunnen terecht komen in functies als adviseur gebiedsontwikkeling, projectmanager, projectontwikkelaar, beheerder onroerend goed of als beleidsfunctionaris bouw- en woningtoezicht. De eindkwalificaties weerspiegelen het hbo-bachelorniveau en zijn opgesteld in samenwerking met de beroepspraktijk. Ze zijn relevant en weerspiegelen de focus van de opleiding, die meer ligt op bouwmanagement en minder op vastgoed. Het panel merkt daarbij op dat het verstandig is als de opleiding kritisch kijkt naar haar eigen naam in relatie tot de eindkwalificaties, en de vraag waartoe ze op wil leiden.

Het panel beoordeelt de beoogde eindkwalificaties (standaard 1) als voldoende.

Onderwerp 2 Programma

Het programma bestaat uit 240 EC en is herleidbaar afgeleid van de eindkwalificaties. Door het programma lopen een aantal leerlijnen, waarin aandacht is voor kennis, vaardigheden, reflectie en het integraal toepassen van het geleerde in een praktijksituatie. De opleiding is opgebouwd in periodes, waarin steeds een eigen thema centraal staat. Een aandachtspunt in de opbouw is dat er relatief veel, kleine vakken zijn. De eerste helft is meer gericht op het opleiden van een bouw(plaats)manager, de tweede helft van het curriculum is meer gericht op het opleiden van een technisch projectmanager. In iedere periode staat een authentiek, aan de beroepspraktijk ontleende projectopdracht centraal. Flankerend hieraan krijgen studenten kennis- en vaarigheidsonderwijs. De kennis die aangeboden wordt is adequaat, al is er soms meer ruimte voor diepgang en voor meer vastgoedeconomische onderdelen. De beroepsvaardigheden die studenten krijgen aangeleerd zijn eveneens passend, en kunnen worden aangevuld met trainingen op het gebied van communicatie. De opleiding besteedt op een goede manier aandacht aan onderzoeksvaardigheden. Het vrijekeuzeaanbod voor studenten is een aandachtspunt. De opleiding maakt gebruik van verschillende werkvormen om studenten te activeren. De opleiding schenkt daarbij aandacht aan de studeerbaarheid. Dit doet ze onder andere in de studieloopbaanbegeleiding en door het geven van goede voorlichting, en daarnaast door bijvoorbeeld het jaarrooster vroeg bekend te maken en uitstelgedrag tegen te gaan.

Het panel beoordeelt de oriëntatie, inhoud, vormgeving, instroom, studeerbaarheid en de duur van het programma (de standaarden 2, 3, 4, 5, 6 en 7) als voldoende.

Onderwerp 3 Personeel

De opleiding beschikt over een goed personeelsbeleid dat verschillende speerpunten kent, waaronder teamvorming en aandacht voor vakmanschap, meesterschap en certificering. Er zijn scholingsafspraken, om te zorgen dat de docenten beschikken over de benodigde vakinhoudelijke en onderwijskundige expertise. Het vaste team beschikt over de kernexpertise die nodig is voor het curriculum. Voor specialistische onderwerpen en actuele ontwikkelingen worden gastdocenten ingezet, die afkomstig zijn van bedrijven uit de regio.

Pagina 3 van 25 De verantwoordelijkheid ligt laag in de organisatie, docenten krijgen veel ruimte. Docenten dekken qua expertise het vakgebied af en hebben in voldoende mate kennis van de beroepspraktijk, didactische vaardigheden en kennis van onderzoek. Het team beschikt over een substantieel deel docenten op masterniveau. Uitbreiding met iemand op PhD-niveau zou een extra impuls zijn voor het team op het gebied van onderzoek. De opleiding heeft een voldoende aantal docenten om de opleiding te kunnen verzorgen. Vooral in het persoonlijke contact zijn er voordelen van de kleinschaligheid, en weten studenten en docenten elkaar eenvoudig te vinden. De bereikbaarheid buiten de hogeschool, per mail, is problematischer. Hierbij speelt mee dat de opleiding een klein kernteam heeft, en veel externe docenten met een kleine aanstelling.

Het panel beoordeelt het personeelsbeleid (standaard 8) als goed en de kwaliteit en de kwantiteit van het personeel (standaarden 9 en 10) als voldoende.

Onderwerp 4 Voorzieningen

De opleiding beschikt over goede voorzieningen. De digitale voorzieningen, lokalen en bibliotheek zijn alle geschikt voor hun doel. De collectie in de bibliotheek is een zwak punt, maar deze wordt op termijn vervangen door een digitale collectie. De maquettekamer is voorzien van moderne apparatuur, zoals de 3D-printer. Een sterk punt is de projectruimte, die goed is uitgerust, en daarnaast een activerende werkomgeving biedt. Dit stimuleert het samenwerken van studenten en de interactie met docenten. De studieloopbaanbegeleiding richt zich op zowel loopbaanontwikkeling als op studievoortgang. De stagebegeleiding is een aandachtspunt. De begeleiding van het afstuderen is procesmatig goed, en kan inhoudelijk aangescherpt worden. De informatievoorziening naar studenten toe is over het algemeen geschikt.

Het panel beoordeelt de voorzieningen (standaard 11) als goed en de studiebegeleiding (standaard 12) als voldoende.

Onderwerp 5 Kwaliteitszorg

De opleiding beschikt over een deugdelijk kwaliteitszorgsysteem, waarbij relevante enquêtes en evaluaties betrokken worden. Er wordt op veel verschillende manieren informatie ingewonnen, al valt de respons soms tegen. Op basis van de verschillende evaluaties komt de opleiding tot relevante verbeteracties. De communicatie hierover met studenten kan verbeterd worden.

Studenten, docenten, alumni en werkveld worden allen betrokken bij de kwaliteitszorg. Van vrijwel alle betrokkenen wordt op meerdere manieren informatie verzameld, die gebruikt wordt om de kwaliteit van de opleiding te verbeteren. De opleidingscommissie zou haar bijdrage aan de kwaliteit van de opleiding kunnen versterken door meer op de onderwijsinhoud te adviseren en minder over randvoorwaarden.

Het panel beoordeelt de evaluatie resultaten, verbetermaatregelen en betrokkenheid bij kwaliteitszorg (standaarden 13, 14 en 15) als voldoende.

Onderwerp 6 Toetsing en gerealiseerd eindkwalificaties.

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing. Er is duidelijk beleid, dat ervoor zorgt dat de toetscriteria zijn afgeleid van de eindkwalificaties en dat de toetsen aansluiten bij de gebruikte werkvormen. De toetsen zelf zijn valide en betrouwbaar. Een aandachtspunt is de feedback die studenten krijgen, die kan soms beter.

Pagina 4 van 25 De eindkwalificaties die de studenten laten zien in hun afstudeerwerk, zijn conform wat de beroepspraktijk vraagt van beginnende beroepsbeoefenaren in het domein van Bouwmanagement en Vastgoed. Een aandachtspunt voor de opleiding zit vooral in de vraagstellingen. Door deze helderder en concreter te krijgen, kan de kwaliteit verhoogd worden. De afstudeerwerken hebben een duidelijke structuur en zijn taalkundig relatief sterk. Alumni en werkveld zijn positief over de mate waarin de opleiding studenten in staat stelt aan de slag te gaan in het beroepenveld.

Het panel beoordeelt de toetsing en de gerealiseerde eindkwalificaties (standaard 16) als voldoende.

Advies van de verificatiecommissie d.d. 8 maart 2016

De Nederlands-Vlaamse AccreditatieOrganisatie heeft besloten ¹om het positieve oordeel van het NQA-panel over de opleiding hbo-bachelor Bouwmanagement en Vastgoed van Hogeschool Inholland te Haarlem niet over te nemen en een verificatiecommissie in te stellen. De verificatiecommissie heeft tot taak zich uit te spreken over de kwaliteit van de afstudeerbegeleiding en van de gerealiseerde eindkwalificaties. In dit advies doet de commissie verslag van haar bevindingen en conclusies.

De afstudeerbegeleiding maakt deel uit van standaard 12, studiebegeleiding en informatievoorziening, uit het accreditiekader voor bestaande opleidingen hoger onderwijs. De verificatiecommissie heeft geconstateerd dat het visitatiepanel de studiebegeleiding van de opleiding en de informatievoorziening naar studenten toe als voldoende beoordeelt. Daarentegen is de verificatiecommissie van oordeel dat de kwaliteit van de afstudeerbegeleiding over het algemeen te wensen overlaat. Een ruim aantal scripties had volgens de commissie niet in die vorm mogen aangeboden worden voor examinering.

De mate waarin de eindkwalificaties daadwerkelijk worden behaald op het einde van de opleiding maakt deel uit van standaard 16, toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties. De verificatiecommissie heeft geconstateerd dat het visitatiepanel de toetsing van de opleiding als voldoende beoordeelt. Daarentegen is de verificatiecommissie van oordeel dat de eindkwalificaties van de opleiding niet systematisch gerealiseerd worden. Volgens de commissie voldoen zes van de vijftien bestudeerde scripties niet aan de minimumkwaliteit die verwacht mag worden van een eindproduct op hbo-bachelorniveau en zijn vijf andere scripties weliswaar van voldoende kwaliteit maar halen ze niet het niveau dat uit het eindcijfer zou moeten blijken.

De commissie beoordeelt beide standaarden als onvoldoende en adviseert derhalve de NVAO om negatief te besluiten ten aanzien van de kwaliteit van de hbo-bacheloropleiding Bouwmanagement en Vastgoed van de Hogeschool Inholland.

De commissie wenst niettemin te benadrukken dat haar negatieve oordelen gericht zijn op de begeleiding en op eindwerken uit het recente verleden van de opleiding toen onderzoekscompetenties minder nadrukkelijk aanwezig waren in het programma en studenten en begeleiders die kennis en vaardigheden op korte tijd moesten verwerven c.q. bijbrengen. Inmiddels heeft de opleiding aanzienlijke verbeterlagen gemaakt. De commissie

¹ Besluit Dagelijks Bestuur NVAO d.d. 23 november 2015

Pagina 5 van 25 apprecieert die ontwikkelingen en is ervan overtuigd dat die nieuwe aanpak, in combinatie met een meer systematische aandacht voor onderzoekscompetenties doorheen het programma, de kwaliteit en de efficiëntie van de begeleiding zal verbeteren. Op die manier, zo verwacht de verificatiecommissie, zullen studenten voldoende beslagen ten ijs komen om op het einde van de opleiding hun afstudeerproces succesvol uit te voeren en af te ronden.

Herstelplan

De NVAO heeft Hogeschool Inholland bij brief van 13 april 2016 gemeld dat zij op grond van de negatieve oordelen van de verificatiecommissie niet kan overgaan tot accreditatie van de opleiding. Zij heeft de instelling in de gelegenheid gesteld om een herstelplan in te dienen. Bij brief van 30 mei 2016 heeft de betrokken instelling de NVAO verzocht in aanmerking te komen voor een hersteltraject. Bij de brief was gevoegd een herstelplan .

Advies verificatiecommissie over het herstelplan

De NVAO heeft de verificatiecommissie om advies gevraagd over het ingediende herstelplan. De commissie heeft in haar advies van 13 juli 2016 aan de NVAO de volgende bevindingen gepresenteerd.

“De commissie oordeelt dat de voorgestelde verbetermaatregelen op het vlak van zowel de afstudeerbegeleiding als de inhoudelijke borging van het gerealiseerde eindniveau toereikend en haalbaar zijn en komt derhalve tot een **positief advies over het herstelplan**.

De verificatiecommissie constateert dat het herstelplan goed aansluit bij de kritiekpunten en suggesties uit haar advies. Wat betreft de afstudeerbegeleiding kan de commissie zich vinden in de aanstelling van een afstudeercoördinator, de versterking van de (regie van de) afstudeerprocedure, de professionalisering van docenten rond onderzoeksvaardigheden en de inschakeling van een extern expert bij de afstudeerpresentaties.

Op het vlak van de inhoudelijke borging van het gerealiseerde eindniveau is de commissie tevreden met de wijze waarop een onderzoeksleerlijn wordt geëxpliciteerd binnen het bestaande vakkenpakket van het vierjarige curriculum. Bovendien organiseert de opleiding extra lessen onderzoeks-, taal- en rapportagevaardigheden voor de huidige studenten uit het derde en vierde jaar.

Wat betreft de borging van de afstudeerbeoordeling vindt de commissie het erg belangrijk dat het herstelplan voorziet in een peer review sessie voor afstudeerbegeleiders waar docenten die bij het afstudeerproces van de lichting 2015-16 zijn betrokken van gedachten kunnen wisselen over de beoordelingen en de methodieken. De commissie adviseert de opleiding om zulke kalibratiesessie in de toekomst systematisch te organiseren en dus op te nemen in de structurele maatregelen rond afstudeerbegeleiding en beoordelingsproces.

De verificatiecommissie is van oordeel dat het herstelplan de belangrijkste verbeterpunten adresseert op een manier die haalbaar is in de tijd. Op basis van de aanvullende informatie is de commissie overtuigd dat het herstelplan ook toereikend is: de opleiding geeft concreet aan wat er daadwerkelijk al is gebeurd en welke maatregelen nog voorzien zijn om de onderzoeksvaardigheden van de studenten aan te scherpen, de begeleiding van de afstudeerwerken te optimaliseren en het niveau van de scripties systematisch te versterken en te borgen.

Pagina 6 van 25 De commissie had reeds in haar eerste advies aan de NVAO aangegeven dat de opleiding enkele ontwikkelingen in gang had gezet en dat die nieuwe aanpak, in combinatie met een meer systematische aandacht voor onderzoekscompetenties doorheen het programma, de kwaliteit en de efficiëntie van de begeleiding zou verbeteren. De verificatiecommissie verwacht dan ook dat bij het correct implementeren van de geplande verbetermaatregelen studenten en docenten voldoende beslagen zullen zijn om het afstudeerproces succesvol te begeleiden, uit te voeren en af te ronden”.

Conclusie NVAO

Op basis van het herstelplan, de aanvullende informatie en het positieve advies van de verificatiecommissie daarover besluit de NVAO tot toepassing van het bepaalde in artikel 5a.12a van de WHW (herstelperiode). Naar het oordeel van de NVAO is met het herstelplan, de aanvullende informatie en het positieve oordeel daarover van de verificatiecommissie voldoende aannemelijk gemaakt dat de opleiding binnen een termijn van 24 maanden alsnog aan het kader zal voldoen.

Besluit

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, derde lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van Hogeschool Inholland te Den Haag in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 8 augustus 2016 naar voren te brengen. Bij e-mail van 23 augustus 2016 heeft de instelling laten weten zich te kunnen vinden in de tekst van het voornemen tot besluit.

De NVAO besluit tot verlenging van de geldigheidsduur van het accreditatiebesluit van 25 november 2009 van de opleiding hbo-bachelor Bouwmanagement en Vastgoed (240 EC; variant: voltijd; locatie: Haarlem) van Hogeschool Inholland te Den Haag tot en met 30 augustus 2018.

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.12a, vierde lid, van de WHW dient het instellingsbestuur een aanvraag om een besluit tot vaststelling dat de opleiding alsnog aan het toepasselijke kader voldoet, uiterlijk in te dienen op 28 februari 2018.

Den Haag, 31 augustus 2016

De NVAO
Voor deze:

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaard	Beoordeling door het panel
		Voltijd
Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	Voldoende
Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	Voldoende
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Voldoende
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	Voldoende
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	Voldoende
	6. Het programma is studeerbaar.	Voldoende
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	Voldoende
	Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.		Voldoende
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.		Voldoende
Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	Goed
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	Voldoende
Kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	Voldoende
	14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	Voldoende
	15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	Voldoende
Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	Voldoende
Eindoordeel		Voldoende

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende, voldoende, goed of excellent.

Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

- ir. I.F. van der Meer (voorzitter, domeindeskundige), Innovatie-adviseur, Kennispoort Regio Zwolle;
- prof.dr. P. van Gool FRICS (domeindeskundige), professor Real Estate Economics aan de Amsterdam BusinessSchool tevens Managing Director Real Estate SPF Beheer bv;
- ing. R.E.H. de Gier MRE (domeindeskundige), hoofd Instandhoudings Planning en Programmering IPP bij de Directie Vastgoed van de Rijksgebouwendienst;
- J. Geelen (studentlid), student Bouwmanagement & Vastgoed, Avans Hogeschool.

Het panel werd ondersteund door drs. J.G. Betkó, secretaris.

Onderwerp		Standaard	Oordeel
1. Beoogde eindkwalificaties	1	De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen.	
2. Programma	2	De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	
	3	De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	
	4	De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	
	5	Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	
	6	Het programma is studeerbaar.	
	7	De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	
	3. Personeel	8	De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.
9		Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.	
10		De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.	
4. Voorzieningen	11	De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	
	12	De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	O
5. Kwaliteitszorg	13	De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	
	14	De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	
	15	Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	
6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16	De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	O
Eindoordeel			Negatief

Pagina 10 van 25 **Bijlage 4: Samenstelling verificatiecommissie NVAO**

- Martin Stijnenbosch, Lector Vastgoed Hanzehogeschool Groningen, voorzitter;
- Debby Goedknegt, docent-onderzoeker aan het Instituut voor de Gebouwde Omgeving van de Hogeschool Utrecht, lid;
- Arno Kleisterlee, Vestigingsdirecteur Van Wijnen Bouw Haarlemmermeer, lid.

De verificatiecommissie werd ondersteund door M. Delmartino, secretaris.

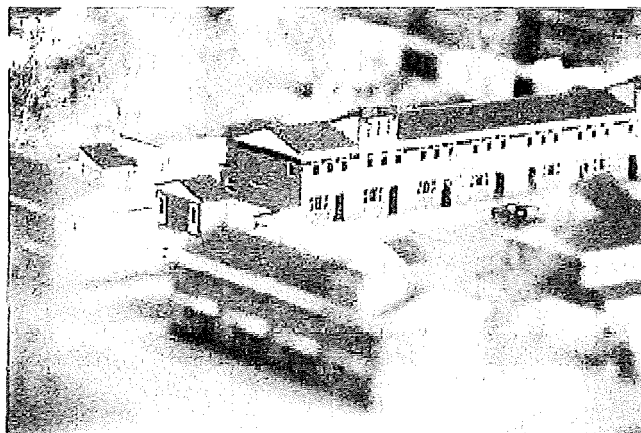
Herstelplan

Opleiding Bouwmanagement en Vastgoed

(Ruimtelijke Ontwikkeling)

Hogeschool Inholland

2016

30 mei 2016

Vastgesteld door het college van bestuur, Hogeschool Inholland

Inhoud

Inleiding	3
1. Onderzoekleerlijn voor studenten.....	5
2. Afstudeerbeoordeling en afstudeerniveau	9
3. Afstudeerbegeleiding door docenten	12
Overall planning	15

Inleiding

Dit herstelplan beschrijft de verbetermaatregelen die de opleiding Bouwmanagement & Vastgoed / Ruimtelijke Ontwikkeling van hogeschool Inholland heeft genomen en zal nemen in het studiejaar 2016-2017 in het kader van een hersteltraject.

Visie opleiding

De opleiding Bouwmanagement & Vastgoed / Ruimtelijke Ontwikkeling is in het leven geroepen als antwoord op de vraag van het werkveld naar een op hbo-niveau opgeleide 'multi-specialist' in de bouwsector. Studenten worden tijdens de opleiding begeleid in het verwerven van de kwalificaties van een beginnend bouwmanager.

Kenmerkend aan de opleiding is dat het de bouwtechnische kennis plaatst in het kader van de proces- en projectmatige organisatie van de bouw en van de vastgoedcyclus. De vraag om meer mensen met organisatiegevoeligheid is door de opleiding ingevuld met een curriculum waarin techniek en proces met elkaar worden verbonden. Hierin is ook het vergroten van het onderzoekend vermogen bij studenten een wezenlijk onderdeel.

De opleiding is nauw betrokken bij de landelijke discussie over de bouwopleidingen via actieve deelname aan de Hoger Onderwijs Groep Bouw en Ruimte¹.

Proces accreditatie en verificatie

De opleiding Bouwmanagement en Vastgoed is in oktober 2014 gevisiteerd in het kader van de reguliere accreditatiecyclus. De NVAO heeft een verificatiecommissie ingesteld om het oordeel van de accreditatiecommissie op specifieke onderdelen te toetsen. In februari 2016 is de opleiding gevisiteerd door deze verificatiecommissie. De verificatiecommissie heeft het onderdeel *afstudeerbegeleiding* en de standaard *gerealiseerde eindkwalificaties* daarbij beoordeeld als onvoldoende.

In april 2016 heeft de NVAO de opleiding de mogelijkheid geboden een herstelplan in te dienen. Dit herstelplan dient aan de bezwaren van de verificatiecommissie tegemoet te komen. Op grond van de verbetermaatregelen en de bijbehorende planning zal blijken dat de uitvoering ervan binnen een termijn van maximaal twee jaar realistisch is.

In mei 2016 heeft een gesprek plaatsgevonden tussen de verificatiecommissie, hogeschool Inholland en de NVAO om het oordeel van de commissie meer duiding te geven. In dat gesprek is afgesproken dat het herstelplan zich zal richten op de volgende twee thema's:

- de gerealiseerde eindkwalificaties in het afstuderen (huidige standaard 16);
- de afstudeerbegeleiding (onderdeel van huidige standaard 12).

¹ Zie <http://www.hbo-bouwenruimte.nl/>

Inhoud en organisatie herstelplan

Dit herstelplan behandelt in drie afzonderlijke hoofdstukken de thema's die door de verificatiecommissie naar voren zijn gebracht. Het thema gerealiseerde eindkwalificaties in het afstuderen is opgesplitst in twee delen, namelijk enerzijds de onderzoeksleerlijn en anderzijds de inhoudelijke borging van het afstudeerniveau en de afstudeerbeoordeling. De afzonderlijke hoofdstukken zijn:

- Hoofdstuk 1 beschrijft het plan van aanpak m.b.t. de onderzoeksleerlijn in het curriculum;
- Hoofdstuk 2 beschrijft de inhoudelijke borging van het afstudeerniveau en de afstudeerbeoordeling;
- Hoofdstuk 3 gaat in op de maatregelen omtrent de begeleiding door docenten in de voorbereiding van en tijdens het afstuderen.

In elk hoofdstuk wordt ingegaan op de visie van de opleiding, de bevindingen van de verificatiecommissie, lopende en geplande verbetermaatregelen en het plan van aanpak. Bij het plan van aanpak wordt onderscheid gemaakt tussen activiteiten die op zeer korte termijn uitgevoerd zijn/worden en op een meer lange termijn worden geborgd. De korte termijn behelst de periode tot en met periode 1 (1 november 2016) van het academisch jaar 2016-2017.

De lange termijn maatregelen beschrijven de structurele verbeteringen die aansluiten op de ontwikkelingen die de opleiding al in gang had gezet voordat de verificatiecommissie haar constateringen deed. Zo geldt er per februari 2016 een nieuwe afstudeerhandleiding met een verscherpt proces van afstudeerbegeleiding. Ook is er al eerder extra formatie (0,5 FTE) gerealiseerd die bijdraagt aan de verhoging van de kennis en kunde van de docenten op het gebied van toegepast onderzoek. Bovendien werkt een deel van het docententeam aan de actualisatie van de onderzoeksleerlijn en de uitwerking hiervan in het curriculum op basis van de nieuwe competentieset die van toepassing is op de drie bouwopleidingen binnen Inholland.

De verificatiecommissie heeft zich in haar verslag positief getoond over de al in gang gezette ontwikkelingen. Deze zullen in de komende tijd verder worden geïmplementeerd en structureel geborgd worden in de opleiding.

Dit herstelplan is geaccordeerd door de opleidingscommissie in haar vergadering van 23 mei 2016.

1. Onderzoeksleerlijn voor studenten

Visie van de opleiding op de onderzoeksleerlijn

De opleiding wil het onderzoekend vermogen van studenten vergroten in een onderzoeksleerlijn, die doorloopt van jaar 1 tot en met jaar 4. In alle jaren worden studenten onderwezen in het uitvoeren van praktijkgericht onderzoek. Onderzoek is onlosmakelijk verbonden met taal- en schrijfvaardigheid, daarom is er binnen de onderzoekslijn aandacht voor communicatie in het algemeen en rapportagevaardigheden specifiek. Onderzoek wordt gepositioneerd als 'manier van leren'. De basisvaardigheden die helpen om een kritische en analytische, creatieve onderzoekende houding aan te leren, krijgen een herkenbare plek in het curriculum.

Bevindingen commissie

De verificatiecommissie constateerde dat de onderzoeksvaardigheden bij studenten te weinig aan bod komen in de opleiding, waardoor kennis en kunde m.b.t. onderzoek bij studenten onvoldoende is tijdens het afstuderen. Studenten zijn te weinig vertrouwd met het doen van onderzoek.

Verbetermaatregelen in het hersteltraject

De doorlopende onderzoeksleerlijn wordt verder uitgewerkt, geëxpliciteerd en geïmplementeerd, waardoor studenten voldoende zijn voorbereid om tijdens het afstuderen passend praktijkgericht onderzoek uit te voeren. Deze onderzoeksleerlijn wordt afgestemd op de nieuwe competentieset zoals die nu geldend is voor de bouwopleidingen vanuit het landelijk overleg Hoger Onderwijs Groep Bouw en Ruimte².

Ten aanzien van de uitwerking en implementatie van de onderzoeksleerlijn geldt de volgende doelstelling:

- o In de curricula, de competentiekaarten en het materiaal voor studenten zijn de uitgangspunten uit de handreiking onderzoek van het Domein TOI verwerkt.
- o Docenten zijn getraind om conform deze onderzoeksleerlijn hun taken te kunnen uitvoeren, hierin ondersteund door lectoren, dan wel andere onderzoeksexperts.
- o De onderzoeksleerlijn is geborgd via de PDCA-cyclus binnen de opleiding.

² De competenties staan beschreven in <http://www.hbo-bouwruimte.nl/Eindkwalificaties%20Domein%20Buit%20Environment.pdf>

Naast het verstevigen van de onderzoeksleerlijn verzorgt de opleiding op de korte termijn extra onderwijs (als remediërende maatregelen) om de onderzoeksvaardigheden van de huidige vierdejaars studenten (die afstuderen in juni 2016) en derdejaars studenten (afstuderen in juni 2017) te versterken en hen voldoende voor te bereiden op het afstuderen.

De besluitvorming aangaande de taal- en onderzoekslijn ligt bij de curriculumcommissie, die daar tevens de beroepenveldcommissie in betreft. Na elke onderwijsperiode houdt de opleiding standaard een studentenevaluatie. De studenten worden middels een enquête bevroegd op de verschillende onderwijsonderdelen. Bij de voorgenomen aanpassingen van het onderwijs zal de opleiding meten of de doorgevoerde verbeteringen het gewenste effect opleveren.

Tijdens reviewsessies van deelproducten bespreken docenten met elkaar welke elementen ze goed vonden en welke voor verbetering vatbaar zijn. Voorafgaand aan de reviewsessie zal de afstudeerbegeleider aan twee collega-docenten deelproducten geven. De docenten geven aan welk cijfer ze zouden toekennen en, indien hierin verschillen zijn, onderzoeken ze waarin dit verschil ligt. Na iedere sessie wordt de analyse van deelproducten teruggekoppeld aan de student.

Het doel van de reviewsessie is het volgende:

- o De docenten delen met elkaar welke elementen zij belangrijk vinden en ontwikkelen zo een gemeenschappelijke norm.
- o Deelproducten worden vanuit meerdere expertises bekeken.
- o De afstudeerbegeleider geeft feedback op de betreffende deelproducten, die door meerdere docenten wordt gedragen.
- o Het zelfvertrouwen van docenten ten aanzien van het beoordelen van afstudeerproducten neemt toe.

Plan van aanpak korte termijn

Maatregel	Uitvoering	Tijdpad en betrokkenen
Eenduidigheid creëren in de systematische onderzoeksmethodiek bij het afstudeeronderzoek	Voor de huidige afstudeerders zijn extra lessen "onderzoeksvaardigheden" aangeboden Komend studiejaar is zowel in het eerste als in het vierde jaar "onderzoeksvaardigheden" expliciet toegevoegd aan het curriculum. In het eerste jaar is dit gedaan binnen het projectonderwijs en in het vierde jaar is het opgenomen in de vakken "voorbereiden afstuderen" en "projectmanagement en organisatie".	Reeds uitgevoerd in samenwerking met de onderzoeksgroep. Reeds opgezet in samenwerking met de curriculum commissie en vormt per sept 2016 onderdeel van het reguliere onderwijsprogramma.
	Daarnaast wordt de studenten geadviseerd gebruik te maken van de bestaande weblectures op dit thema. ³	
Duidelijkere afbakening van het onderzoek in het afstuderen, waardoor de onderzoeksvraag niet te breed wordt.	Verzorgen efficiënte training voor aankomende vierde jaar studenten met als thema "het formuleren van onderzoeksdoelstelling en onderzoeksvraag". Training zal worden uitgevoerd binnen het vak "voorbereiden afstuderen" Daarnaast wordt de studenten geadviseerd gebruik te maken van de bestaande weblectures op dit thema. ⁴ Organiseren van afstudeerateliers waarbinnen d.v. een lector de studenten getraind worden in het formuleren van onderzoeksdoelstelling en onderzoeksvraag en het afbakenen van hun onderzoek.	Ontwikkeling periode 1 2016-2017 door coördinator onderzoekslijn + docent+lector; Uitvoering periode 2 2016-2017 door docent. Loopt reeds bij lector.
Zwaardere aanzet van de stakeholderanalyse in de eindwerken.	Het aspect 'stakeholderanalyse' versterken in het lopende onderwijs o.a. in het vak "Projectmanagement & Organisatie 2", "Multidisciplinair project" en "Voorbereiden Afstuderen".	Ontwikkeling in periode 1 2016-2017 door coördinator onderzoekslijn + docent; Uitvoering voornamelijk periode 2 2016-2017 door docent.
Taalniveau verhogen	Huidige afstudeerwerken worden in de concept fase gereviseerd op taalniveau. De studenten die in juni plannen af te studeren, hebben afstudeerwerken in concept vorm ingeleverd. Deze concepten worden gescreend op taalniveau. Verzorgen additionele scholing voor aankomende vierde jaar studenten met thema "Taal- en Rapportagevaardigheden" binnen het vak "multidisciplinair project". Daarnaast wordt de studenten ook hier geadviseerd gebruik te maken van de bestaande weblectures op dit thema.	Gesland 30-05-2016 door taalkundige vanuit het Domein. Semester 1 2016-2017 door coördinator onderzoekslijn + vakdocent.

³ <https://n-site.inholland.nl/domeinen/toi/Pages/Studiesucces%20Onderzoek%20Docenten.aspx>

⁴ <https://n-site.inholland.nl/domeinen/toi/Pages/Studiesucces%20Onderzoek%20Docenten.aspx>

Plan van aanpak lange termijn

Maatregel	Uitvoering	Tijdpad en betrokkenen
Eenduidigheid creëren in de afstudeerwerken t.a.v. onderzoeksproces en onderzoeksmethodiek [vraagstelling – methode – conclusie].	Structureel infasieren van onderzoeksleerlijn vanaf jaar één t/m jaar vier, voornamelijk binnen het projectonderwijs. De lijn wordt reeds in jaar één en jaar vier geëxpliciteerd en zal komende jaren in jaar twee en drie van de opleiding worden doorontwikkeld.	Leerlijn wordt geïmplementeerd in leerjaar één en jaar vier in studiejaar 16-17 Jaar twee in cohort 17-18 Jaar drie in cohort 18-19 Door coördinator onderzoeksleerlijn + curriculum commissie
Duidelijkere afbakening van het onderzoek in het afstuderen, waardoor de onderzoeksvraag niet te breed wordt.	Opleiding maakt de keuze welke vijf competenties binnen het curriculum op niveau 3 worden getoetst. Deze keuze geeft een beperking in thematiek die gekozen kan worden voor het afstuderen wat leidt tot een gericht onderzoek met meer focus. De hoofdonderzoeksvraag is dan ook nadrukkelijk gekoppeld aan één van de 5 technische competenties. Op basis van de eerder genoemde keuze zal in het curriculum komende jaren meer aandacht komen voor de gekozen competenties.	Semester 1 2016-2017 door coördinator onderzoeksleerlijn + curriculum commissie. > studiejaar 17-18 door curriculum commissie
Taalniveau verhogen binnen het onderwijs.	Structureel infasieren van communicatieleerlijn vanaf jaar één t/m jaar vier, voornamelijk binnen het projectonderwijs. De lijn wordt reeds in jaar één en jaar vier geëxpliciteerd en zal komende jaren in jaar twee en drie van de opleiding worden doorontwikkeld.	Jaar één en jaar vier in studiejaar 16-17 Jaar twee in cohort 17-18, jaar drie in cohort 18-19. Door coördinator onderzoeksleerlijn + curriculum commissie + taaldocent.
Docenten trainen	Onderzoeksvorstellen, plannen van aanpak en conceptversies van afstudeerproducten worden door docenten gezamenlijk, in groepjes, gereviewd, onder begeleiding van onderzoeksexperts.	Start september 2016 o.l.v. lector/onderzoeksexperts en coördinator onderzoeksleerlijn

2. Afstudeerbeoordeling en afstudeerniveau

Visie van de opleiding op de afstudeerbeoordeling en het afstudeerniveau

De opleiding stelt zich ten doel dat het afstudeerniveau van de opleiding inhoudelijk geborgd is zodat elk als voldoende beoordeeld afstudeerproduct overtuigend voldoet aan de gestelde beoordelingscriteria. Deze beoordelingscriteria vormen een realistische weerspiegeling van de beoogde eindkwalificaties, zoals die zijn verwoord op de competentiekaarten. Het uitvoeren van en rapporteren over een zelfstandig uitgevoerd praktijkgericht onderzoek vormt een substantieel onderdeel van het afstuderen.

Bevindingen commissie

De kwaliteitseisen voor de afstudeerwerken worden door opleiding systematisch te laag gelegd. Daarnaast is er in een aantal gevallen onduidelijkheid over de totstandkoming van het eindcijfer in het beoordelingsformulier.

Verbetermaatregelen in het hersteltraject

De norm op het gebied van onderzoek die de verschillende beoordelaars hanteren wordt onder de loep genomen. Deze norm willen we meer inzichtelijk maken en onderling kalibreren, zodat helder is hoe we de norm gebruiken. Bovendien willen we de norm aanscherpen, zodat de kwaliteitseisen op het juiste niveau worden gelegd.

De opleiding ontwikkelt daarnaast een meer transparante beoordelingsmethodiek zodat helder is hoe het eindcijfer tot stand komt. Sinds 2014-2015 werkt de opleiding met een formulier dat enerzijds bestaat uit ontvankelijkheidseisen die gelden voor afstudeervoorstel, plan van aanpak en afstudeerwerk, en anderzijds uit een eindbeoordeling met rubrics. Het beoordelingsformulier wordt geüpdatet, zodat deze in lijn is met de nieuwe competentieset en tevens de mogelijkheid biedt voor de score 'onvoldoende'.

Ten aanzien van het afstudeerniveau stelt de opleiding zich ten doel dat vanaf nu het afstudeerniveau van de opleiding 'aan de maat' is. Dat wil zeggen: elk als voldoende beoordeeld afstudeerproduct voldoet overstijgend aan de gestelde beoordelingscriteria, die een realistische weerspiegeling vormen van de beoogde eindkwalificaties, zoals die zijn verwoord op de competentiekaarten.

9

Plan van aanpak korte termijn

Maatregel	Uitvoering	Tijdsplan en actoren
Gemeenschappelijke controle eindwerken op basis van onderzoeksmethodiek	Afstudeercoördinator organiseert, voor de afstudeerbegeleiders, een peer review van afstudeerwerken om onderzoeksnorm te expliciteren zodat deze teruggekoppeld kan worden aan studenten om zichtbaar te maken in huidige eindwerken.	In de maand juni 2016 wordt een review bijeenkomst georganiseerd door coördinator met ondersteuning van de lector.

Plan van aanpak lange termijn

Maatregel	Uitvoering	Tijdsplan en actoren
De beoordeling transparanter weergeven op basis van nieuwe criteria (competentieset).	Werkbijeenkomst voor: <ul style="list-style-type: none"> - Vertalen van de nieuwe competentieset naar de afstudeercriteria (welke competenties op welk niveau) - Beoordelingscriteria scherper omschrijven in het formulier en hierbij meer ruimte bieden voor toelichting op de beoordeling. - Uitbreiding van het beoordelingsformulier met een rubricakolom 'onvoldoende' 	Werkbijeenkomsten gedurende semester 1 2016-2017 met examinatoren, afstudeercommissie, afstudeercoördinator en onderzoeksexpert.
Mogelijkheid tot het geven van een onvoldoende op beoordelingsformulier.	Beoordelingsformulier complementeren met een 'onvoldoende' score (5 - 10)	Afstudeercoördinator voor 1 september 2016.
Herzien formulier afstudeervoorstel	Het formulier (afstudeervoorstel) beperkt zich tot onderzoeksvraag en de context en is bruikbaar voor de afstudeercommissie om een oordeel te kunnen vellen over de potentiële kwaliteit en haalbaarheid van het afstudeerthema.	Semester 1 2016-17 ontwikkeld; semester 2 operationeel door afstudeercoördinator.
Scriptie review uitvoeren om de beoordeling en de gehanteerde norm te expliciteren.	<ul style="list-style-type: none"> - Docenten en stafmedewerkers (onderwijskundig en onderzoekers) van buiten de opleiding voeren een review uit om de beoordelingen en het gebruik van het beoordelingsformulier te toetsen. - De review wordt structureel opgenomen in de jaarkalender van de opleiding. 	<ul style="list-style-type: none"> - Semester 1 van schooljaar 2016-2017 door afstudeercoördinator georganiseerd. - Structureel opgenomen in jaargenda door teamleider.
Norm expliciteren en onderling kalibreren (intern).	<ul style="list-style-type: none"> - Leerklimaat stimuleren door het gezamenlijk tegen het licht houden van de eigen norm. - Kalibratiesessie onder leiding van CITO organiseren voor het uitvoeren van peer-reviews onder examinatoren op de beoordelingen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Start september 2016 door teamleider en coördinator onderzoeklijn. - Semester 1 2016 leiding - CITO medewerker met examinatoren en afstudeercoördinator
Norm tegen het licht houden en beter afstemmen op omgeving (extern).	<ul style="list-style-type: none"> - Uitnodigen van extern gecommitteerde uit het beroepenveld/commissie ter verificatie van beoordeling. 	<ul style="list-style-type: none"> - structureel inplannen eind semester 2 door teamleider.

3. Afstudeerbegeleiding door docenten

Visie van de opleiding op de afstudeerbegeleiding

De opleiding wil dat elke afstudeerbegeleider goed is toegerust voor het begeleiden en beoordelen van afstudeeropdrachten en hierin wordt ondersteund door lectoren en onderzoeksexperts. Hiermee beoogt de opleiding dat studenten de juiste ondersteuning krijgen bij de voorbereiding en tijdens het uitvoeren van het afstudeeronderzoek.

Bevindingen commissie

De kwaliteit van de afstudeerbegeleiding is niet voldoende c.q. te zwak, waardoor studenten te weinig ondersteuning krijgen bij de voorbereiding en de uitvoering van het afstudeeronderzoek.

Verbetermaatregelen in het hersteltraject

De afstudeerbegeleiding wordt geëxpliciteerd en geprofessionaliseerd zodat elke begeleider goed is toegerust voor het begeleiden van afstudeeropdrachten en hierin wordt gefaciliteerd. We organiseren daarom enerzijds professionaliseringsbijeenkomsten om de onderzoekscyclus van praktijkgericht onderzoek die de student doorloopt weer duidelijk op het netvlies te krijgen bij docenten. Dit moet het niveau van onderzoeksvaardigheden bij docenten versterken, waardoor hun begeleiderstaken helder in de cyclus worden ingepast en studenten gerichte ondersteuning ontvangen. Deze sessies geven ruimte om de eigen werkwijze van de begeleiders ter sprake te brengen en deze tegen het licht te houden, waardoor het leerklimaat wordt gestimuleerd. Dit zal ertoe leiden dat het proces door iedere begeleider uniform en met dezelfde intensiteit wordt doorlopen zodat studenten voldoende en adequaat worden begeleid in het zelfstandig uitvoeren van de afstudeeropdracht.

Het vastgestelde proces van begeleiden zal door elke begeleider strakker worden gevolgd. Om dit te realiseren wordt de taakverdeling binnen het team gewijzigd: er wordt een nieuwe afstudeercoördinator aangesteld die meer regie voert op het begeleidingsproces, zodat elke stap in het beschreven proces door elke begeleider wordt gevolgd. Dit levert de ruimte in tijd en aandacht voor zowel de begeleiders als de examinatoren om zich te richten op de persoonlijke ontwikkeling binnen hun rol.

De opleiding stelt zich ten doel dat de maatregelen leiden tot een eenduidige interpretatie en uitvoering van de afstudeerprocedure door alle docenten, afstudeerbegeleiders en examinatoren, en tot eenduidige beoordeling van afstudeerproducten door examinatoren (en eenduidige beoordelingsadviezen van de afstudeerbegeleiders), conform de vastgestelde afstudeerhandleiding. De procedure en plannen rondom het afstuderen moeten voor alle

12

betrokkenen volstrekt helder zijn. Voor studenten dienen de procedures van het afstuderen, beoordelen en beoordelingscriteria helder omschreven in de afstudeerhandleiding te staan, met eventueel aanvullende informatie op de digitale leeromgeving Blackboard. De controle op de juiste uitvoering is in handen van de afstudeercoördinator en de teamleider van de opleiding. Het functioneren als afstudeerbegeleider en examinator wordt expliciet meegenomen in het Performance Competence Management (PCM).

Plan van aanpak korte termijn

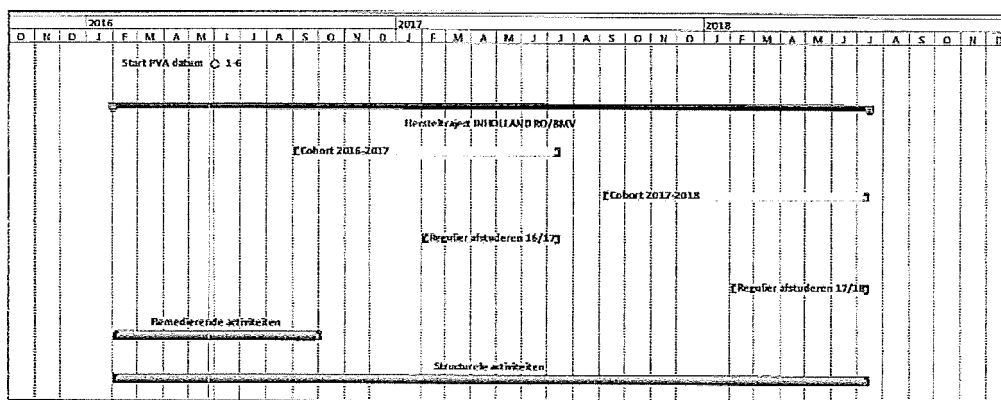
Maatregel	Uitvoering	Tijdpad en betrokkenen
Aanstellen afstudeercoördinator ('registreur met onderzoekskompetenties') die het proces beheert.	Aanwijzen en inwerken coördinator en team instrueren over nieuwe taken rolverdeling.	Reeds gebeurd per 19 mei door teamleider.
Toevoegen van extern gecommiteerde bij afstudeersessies.	Bij de afstudeerpresentatie sluit er een expert uit het werkveld, onderzoeker uit het lectoraat of examinerator van andere opleiding aan om een breder gedragen eindoordeel te kunnen onderbouwen.	Eind Juni 2016 door afstudeercoördinator.
Afstudeerbegeleiders ondersteunen op onderzoeksmethodiek in het afstuderen.	De afstudeercoördinator vergroot de onderzoeksvaardigheden van de docenten. Hij organiseert hiervoor op korte termijn training voor de begeleiders en staat ze bij waar nodig.	Per direct door afstudeercoördinator, teamleider faciliteert.
Afstudeerkringen faciliteren voor docenten na het afstuderen ter evaluatie.	Na afronding van de lichte 2015-2016 zal er een evaluatie/kalibratie georganiseerd worden voor de docenten betrokken bij het afstuderen. Hierin kan in een openstructuur onderling van gedachten gewisseld worden over de beoordelingen en methodieken daarachter.	September 2016 door afstudeercoördinator en coördinator onderzoeksleerlijn.

Plan van aanpak lange termijn

Maatregel	Uitvoering	Tijdpad en betrokkenen
Begeleiders professionaliseren op de inhoudelijke onderzoekscomponent en methodiek.	Gezamenlijke training van begeleiders door kennisexperts op de onderzoekscyclus en methodieken.	Semester 1 studiejaar 2016-2017 en 2017-2018 door afstudeercoördinator
	Docenten actief participeren in lopende onderzoeken binnen het lectoraat. Tevens mogelijkheid voor begeleiders om weblectures over onderzoek te gebruiken voor persoonlijke deskundigheidsbevordering. ⁵	2016-2018 door lector
Taakomschrijving opstellen voor Afstudeerbegeleider en Examinerator en docenten toewijzen aan deze rol.	Overleg tussen afstudeercoördinator en teamleider om een taakomschrijving en profiel op te stellen voor zowel de afstudeerbegeleider als de examinerator. Daarna zullen de rollen verdeeld worden over de docenten op basis van kwalificaties en taakbelasting. Uitbreiding van het aantal begeleidingsuren van docenten voor het begeleiden van een afstudeerder. Expliciet feedbackmomenten opnemen voor begeleider met afstudeerder.	Semester 1 2016-2017 door teamleider en examencommissie. Semester 2 2016-2017 door teamleider
CITO Kalibratlessessies met examinatoren om het leerklimaat te stimuleren en het beschreven proces meer gedragen te krijgen.	Er worden structureel kalibratlessessies ontwikkeld voor examinatoren. De kalibratiecyclus wordt beschreven en opgenomen in het jaarrooster van de opleiding.	Jaarlijks terugkerend patroon; ontwikkeling geschied door afstudeercoördinator, implementatie door teamleider.

⁵ Zie <https://insite.leholland.nl/omeinen/tci/Pages/Studies/ces%20Onderzoek%20Docenten.aspx>

Overall planning

Reactie Inholland op de gevraagde aanvullende informatie voor de verificatiecommissie Bouwmanagement en Vastgoed

Bij brief van 30 mei 2016 heeft Hogeschool Inholland de NVAO het herstelplan toegezonden met betrekking tot de hbo-ba Bouwmanagement en Vastgoed c.q. Ruimtelijke Ontwikkeling (003580). Namens de verificatiecommissie die zich daarover op verzoek van de NVAO een oordeel aan het vormen is, heeft de NVAO verzocht om aanvullende informatie. Onze reactie op de vijf gevraagde concretiseringselementen is hieronder beschreven.

- a. *De precieze omvang (bijvoorbeeld in bijkomende uren) van de maatregelen die zijn aangekondigd met betrekking tot de onderzoeksleerlijn (en eventueel de curriculumcomponenten die hierdoor minder aandacht zouden krijgen);*

Onderzoek maakt al deel uit van ons onderwijsprogramma. Vrijwel alle kortetermijnmaatregelen m.b.t. de onderzoeksleerlijn die worden genoemd in het herstelplan worden ingepast in bestaande vakken van het lopende onderwijs (zoals het vak 'voorbereiding afstuderen' en de afstudeerateliers, zie herstelplan), en hebben dus geen impact op de omvang in de vorm van bijkomende uren of impact op de aandacht voor andere curriculumcomponenten. Wel zijn er extra lessen 'onderzoeksvaardigheden' verzorgd aan huidige afstudeerders (2 lessen van 2 uur), en is een additionele les 'taal- en rapportagevaardigheid' verzorgd (2 uur). Deze lessen zijn als extracurriculair onderwijs verzorgd bovenop het huidige curriculum.

Als verbetermaatregel op de langere termijn heeft de opleiding beschreven om in haar programma de onderzoekscomponent te expliciteren, met name binnen het projectonderwijs. Er komt dus geen extra onderwijs bij, enkel de focus komt sterker te liggen op de onderzoekscomponent en ook de stakeholderanalyse. Het expliciteren van onderzoek heeft derhalve weinig consequenties voor de omvang van vakinhoudelijke of generieke competenties binnen het programma. Enkel het vak 'Process Building Information Modelling' (PBIM) in het vierde jaar is gewijzigd van inhoud en naam; dat is nu 'Projectmanagement en organisatie', waarbij de focus is verlegd van het bouwproces naar het onderzoeksproces. Deze programmawijziging is nog steeds in lijn met de dekking van de competenties en beheersindicatoren in het curriculum.

Per project variëren de uren die aan onderzoek wordt besteed. Dit is voor komend studiejaar (2016-2017) geëxpliciteerd in uren en toetsproducten voor jaar 1 en jaar 4 (zie onze reactie op vraag b hieronder in dit document). Zoals beschreven in het herstelplan wordt het onderzoek in jaar 2 en jaar 3 doorontwikkeld in opvolgende cohorten; d.m.v. het hersteltraject scherpen we het onderzoeksonderwijs in de twee middelste jaren aan.

- b. *Een overzicht van de volledige onderzoeksleerlijn (werk- en toetsvormen van jaar 1 tot en met jaar 4) zoals die er moet uitzien wanneer alle maatregelen zijn ingevoerd;*

De opleiding heeft haar ambities m.b.t. onderzoek beschreven in het opleidingsprofiel en in een document 'Onderzoeksleerlijn in het curriculum Bachelor of Built Environment'. Deze onderzoeksleerlijn wordt momenteel aangescherpt, zowel qua inhoud als qua beschrijving.

Binnen de BMV-praktijk heeft de student vaak te maken met ontwerpgericht onderzoek. Bij ontwerpgericht onderzoek is de student bezig met het maken van een beroepsproduct en/of advies om een probleem van een organisatie op te lossen. In deze methodiek voor praktijkgericht onderzoek worden innovaties en adviezen systematisch ontwikkeld. Er is sprake van een centrale probleemstelling waarin een op te lossen probleem, kans of kennisvraag is beschreven. De student definieert een aantal deelvragen om zijn onderzoek stapsgewijs uit te voeren, waarna hij de resultaten vertaalt naar en toepast in zijn ontwerp/adviesrapport. Hiermee kan hij de kwaliteit van zijn eindproduct verhogen. Hij laat in zijn verslag zien hoe hij de onderzoeksresultaten heeft vertaald naar het ontwerp en hoe hij de onderzoeksresultaten heeft gebruikt als onderbouwing van zijn keuzes.

De opleiding geeft hieraan met name vorm door gedegen projectonderwijs. Binnen het projectonderwijs staan praktijkgerichte vraagstukken centraal waarin de student de onderzoeksproces doorloopt en de student wordt geschoold in de onderzoekende houding.

In jaar 1 ligt het accent op het stapsgewijs doorlopen van de onderzoeksproces, met speciale aandacht voor de probleemanalyse, het plan van aanpak en bronnenonderzoek. In jaar 1 staan vier projecten centraal, waarbij in alle vier projecten onderwijs wordt verzorgd in de onderzoekscomponent:

<i>Curriculumonderdeel</i>	<i>Werkvormen</i>	<i>Opdrachten en toetsvormen</i>	<i>Aantal uren</i>
Project 1: initiatiefase	Instructiecollege, samenwerken in projectgroepen, zelfstudie	Vooronderzoek doen, probleemanalyse uitvoeren, projectplan opstellen	10
Project 2: ontwerpfas	Colleges, werkgroep, zelfstudie	Onderzoeksvoorstel, onderzoeksplan en onderzoeksrapport	12
Project 3: uitvoeringsfas	Instructiecollege, samenwerken in projectgroepen, zelfstudie	Plan van Aanpak Adviesrapport	26
Project 4: exploitatiefase	Colleges, werkgroep, zelfstudie	Projectplan onderzoeksplan	16

De genoemde onderwijsseenheden zijn de onderdelen waarin specifiek de focus ligt op het praktijkgericht onderzoek an sich. Daarnaast wordt in de overige onderwijsseenheden op verschillende manieren teruggekomen op het onderzoekend vermogen van de student, zowel in de colleges als in de practica en de excursies. Op deze manier krijgt de student een concreet beeld bij het praktijkgericht onderzoek en wordt hij gestimuleerd om met een onderzoekende houding de verschillende theorie- en praktijklessen te doorlopen.

In jaar 2 en 3 worden de onderzoeksvaardigheden van de studenten verder uitgediept door onderzoeksonderwijs dat wordt geïntegreerd in het projectonderwijs. Dit betekent dat de onderzoekscomponent aan bod komt tijdens het werken aan de projecten, in lijn met wat hierboven is uitgewerkt voor jaar 1. We bouwen voort op het geleerde in jaar 1, waarbij de (onderdelen van) de onderzoeksproces meer zelfstandig en in een complexere situatie worden doorlopen. Daarnaast past de student het geleerde toe in de praktijk tijdens de twee stagen in jaar 2 en jaar 3. In deze stagen vormt zowel het doen van toegepast onderzoek als de rapportage- en communicatievaardigheid van de student een onderdeel van de beoordeling. In het hersteltraject richten we ons specifiek op de explicitering en doorontwikkeling van het onderzoeksonderwijs in jaar 2 en 3, zodat de doorgaande onderzoekslijn nog sterker en herkenbaarder wordt vormgegeven.

In jaar 4 komt het onderzoek aan bod in het onderwijs en tijdens het doorlopen van het afstudeertraject.

In het vak 'Projectmanagement en –organisatie' (tijdelijke werknaam, 84 SBU) komen alle stappen uit de onderzoeksfase terug. De student doet zelfstandig onderzoek in een zelf te kiezen fase. Via hoor- en instructiecolleges wordt de student hierin ondersteund. Hierbij wordt de systematische probleemaanpak (onderzoeksmethodiek) toegepast. Er is aandacht voor het formuleren van onderzoeksvragen, passende onderzoeksmethodes, een literatuurstudie en het schrijven van een helder onderzoeksrapport.

In het vak 'Voorbereiding afstuderen' (28 SBU) wordt de student specifiek voorbereid op het afstudeertraject: via een stimulerende werkvorm (afstudeerkring) wordt procesmatige en inhoudelijke informatie gedeeld. De toetsvorm is een goedgekeurd afstudeervoorstel voor de zelfverworven onderzoeksopdracht. Tijdens het afstuderen dient de student zelfstandig een praktijkgericht onderzoek uit te voeren bij een bedrijf of organisatie, en hierover een onderzoeksrapport te schrijven.

- c. *De precieze omvang van de maatregelen aangekondigd mbt de inhoudelijke borging van het afstudeerniveau;*

De maatregelen die in hoofdstuk 2 van het herstelplan worden beschreven hebben betrekking op de inhoudelijke borging van het afstudeerniveau. De genoemde maatregelen hebben de volgende omvang:

Activiteit/Onderwerp	Geschatte uren	Verdeling
Werkbijeenkomst transparante beoordeling	4 uur per deelnemer	1 uur voorbereiding 3 uur sessie
Beoordelingsformulier uitbreiden met 'onvoldoende' en Afstudeervoorstel formulier herzien (inclusief update van gehele afstudeerhandleiding)	8 uur	
Scriptiereview uitkomsten bespreken met de afstudeerbegeleiders en de examinatoren	4 uur per deelnemer	1 uur voorbereiding 3 uur sessie
Norm expliciteren (interne kalibratie)	4 uur per deelnemer	1 uur voorbereiding 3 uur sessie
Norm expliciteren (externe kalibratie i.s.m. CITO)	6 uur per deelnemer	2 uur voorbereiding 4 uur sessie
Uitnodigen extern gecommiteerde uit BVC	Geen extra uren, betreft externen	

Daarnaast worden elders in het herstelplan nog drie maatregelen beschreven die ook direct gerelateerd zijn aan de inhoudelijke borging van het afstudeerniveau (z.o.z.):

Activiteit/Onderwerp	Geschatte uren	Verdeling
Training onderzoeksvaardigheden docenten	16 u	4 u per training 4 periodes
Doorontwikkeling naar aanleiding van evaluatie onderzoeksleerlijn 4e jaar (Project en organisatie 2 + voorbereiden afstuderen)	16 u	
Doorontwikkeling naar aanleiding van evaluatie afstudeerhandleiding en proces 2015-2016	16 u	

Om deze uren te verwezenlijken is extra budget beschikbaar gesteld: in de begroting is voorzien dat er extra formatie nodig is om de maatregelen te realiseren. De extra docenturen voor de inhoudelijke borging van het afstudeerniveau kunnen daarom daadwerkelijk worden gebruikt voor de beschreven maatregelen. Bovendien is de 8 uur voor examinering verhoogd naar 12 uur, om zo de activiteiten extra te faciliteren.

- d. De invulling en het beoogde effect van de extra formatie van 0,5 fte ten aanzien van de verhoging van kennis en kunde bij docenten op het vlak van toegepast onderzoek;*

De invulling van de extra formatie betreft een nieuwe afstudeercoördinator (0,3 fte) en een beleidsadviseur onderzoeksvaardigheden (0,2 fte) die actief participeren in en sturing geven aan de maatregelen die in het herstelplan worden genoemd. Beoogde effect is dat de kennis en kunde van de docenten qua onderzoek wordt versterkt, zodat de begeleiding effectief is en de examinatoren komen tot een éénduidig gewogen oordeel en dit vastleggen/vasthouden. Additioneel aan deze verzwaring van de onderzoeksformatie wordt ook stevige ondersteuning verzorgd vanuit de TOI onderzoeksgroep, zowel inhoudelijk en procesmatig door de lectoren, alsook in het specificeren en vormgeven van het onderzoekend vermogen van de student (zie hiervoor ook de maatregelen die zijn beschreven in het herstelplan).

- e. De precieze omvang van de begeleiding die elke afstudeerbegeleider toegekend krijgt per student (want de huidige situatie van 8 uur is volgens het panel veel te weinig).*

De omvang van de afstudeerbegeleiding is op dit moment 16 uur per student per semester (= 8 uur per periode). Het begeleidingsproces omvat taken zoals beschreven in de afstudeerhandleiding. Gedurende het hersteltraject breiden we het aantal begeleidingsuren uit naar 20 uur. Het precieze aantal uur wordt nog aangescherpt op basis van de taakomschrijving die wordt geüpdatet in begin collegejaar 2016-2017. We werken door middel van het hersteltraject toe naar een gedragen en gedeelde invulling van de begeleidingsuren, zie de maatregelen die zijn beschreven in het herstelplan.